

Особливості бюджетування органами місцевого самоврядування гуманітарної ДОПОМОГИ

Тетяна Палійчук
Аналітик у сфері місцевих фінансів АМУ

Нормативно-правова основа бюджетування гуманітарної допомоги

- ▶ Бюджетний кодекс України
- ▶ Податковий кодекс України
- ▶ Закон України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII
- ▶ Закон України «Про гуманітарну допомогу» № 1192-XIV
- ▶ Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
- ▶ Постанова КМУ №202 «Деякі питання отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги»
- ▶ Постанова КМУ №224 «Про затвердження переліку категорій товарів, що визнаються гуманітарною допомогою без здійснення процедури визнання таких товарів гуманітарною допомогою у кожному конкретному випадку, на період воєнного стану та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань гуманітарної допомоги»
- ▶ Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 23 серпня 2012 року №938
- ▶ Наказ Міністерства соціальної політики України від 31 липня 2020 року №539 «Про затвердження форм звітів про наявність і розподіл гуманітарної допомоги та Інструкції щодо їх заповнення»

Порядок процедури гуманітарної допомоги та відповідна звітність

- ▶ Учасники гуманітарної допомоги: Донор Отримувач Набувач (ст.11 Закону № 1192)
- ▶ Донори (іноземні, вітчизняні) - юридичні та фізичні особи в Україні або за її межами, які добровільно надають гуманітарну допомогу отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за її межами.
- ▶ Отримувачі гуманітарної допомоги - такі юридичні особи, яких зареєстровано в установленому Кабінетом Міністрів України порядку в Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги.
- ▶ Набувачі гуманітарної допомоги - фізичні та юридичні особи, які її потребують і яким вона безпосередньо надається.

Для започаткування процедури визнання допомоги гуманітарною, необхідно письмова пропозиція донора про її надання. Підставою для здійснення гуманітарної допомоги в Україні є письмова згода отримувача гуманітарної допомоги на її одержання. Отримувач гуманітарної допомоги має такі самі права на її використання, що і набувач гуманітарної допомоги.

Оформлення отримання та передачі гуманітарної допомоги ОМС

Органи місцевого самоврядування самостійно складають та схвалюють прогнози відповідних місцевих бюджетів, розробляють, затверджують і виконують відповідні місцеві бюджети згідно з Бюджетним кодексом України.

У разі коли рада отримує гуманітарну допомогу, яку надалі планується передавати іншим установам та/або фізичним особам, то вона зараховується до складу другої підгрупи другої групи власних надходжень.

Застосовується код доходів 25020200 «Надходження, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів...».

Згідно зі статтею 13 БКУ такі надходження можуть спрямовуватися на виконання відповідних цільових заходів.

Облік гуманітарної допомоги та відповідна звітність

Отримувач гуманітарної допомоги і набувач гуманітарної допомоги (юридична особа) щомісячно в установленому порядку подають до відповідного спеціально уповноваженого державного органу з питань гуманітарної допомоги звіти про наявність та розподіл гуманітарної допомоги до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги (абз.5 статті 11 Закону № 1192).

На сьогодні спеціально уповноваженими державними органами з питань гуманітарної допомоги є: Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України; комісія з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим; комісії з питань гуманітарної допомоги при обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях (далі - Комісії з питань гуманітарної допомоги).

Облік гуманітарної допомоги та відповідна звітність здійснюються отримувачами гуманітарної допомоги та набувачами гуманітарної допомоги (юридичними особами) у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики допомоги (Міністерство фінансів України) (абз.4 статті 11 Закону № 1192).

Органи місцевого самоврядування – отримувачі гуманітарної допомоги

- ▶ відповідно ОМС повинні дотримуватись процедури документального оформлення гуманітарної допомоги, ведення відповідного обліку та звітності, передбачених законом, у залежності від їх повноважень (відповідно до статті 1 Закону № 1192)
- ▶ спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги ведуть облік, статистичну звітність гуманітарної допомоги (відповідно до статті 11 Закону № 1192)
- ▶ спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги визначені ст.4 Закону №1192. Органи місцевого самоврядування базового рівня не відносяться до цих органів.

Особливості бухгалтерського обліку гуманітарної допомоги

При отриманні гуманітарної допомоги відповідний ОМС є отримувачем гуманітарної допомоги – посередником між донором і набувачем гуманітарної допомоги, і в момент її отримання в нього збільшуються активи, які зберігаються певний час, після чого вони спрямовуються набувачу (юридичній або фізичній особі) за цільовим призначенням.

Бухгалтерський облік гуманітарної допомоги та відповідна звітність здійснюються отримувачами гуманітарної допомоги та набувачами гуманітарної допомоги (юридичними особами) у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Ведення бухгалтерського обліку виконання місцевих бюджетів здійснюються з урахуванням положень статей 56 і 57 Бюджетного кодексу України.

Первинні документи включають такі обов'язкові реквізити:

назву документа (форми); дату складання; назву підприємства, від імені якого склали документ; зміст, обсяг, одиницю виміру господарської операції; посади осіб, відповідальних за проведення і правильність оформлення господарської операції; особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у проведенні господарської операції.

Порядок відображення в бухобліку активів, отриманих як гуманітарна допомога, визначено НП(С)БОДС 121 «Основні засоби», НП(С)БОДС 122 «Нематеріальні активи», НП(С)БОДС 123 «Запаси», а також в Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Мінфіну від 23 січня 2015 р. № 11.

Бюджетування гуманітарної допомоги та відповідна звітність

У разі отримання гуманітарної допомоги у натуральній формі (товари, роботи, послуги) потрібно скласти і подати до органів Держказначейства Довідку про надходження у натуральній формі. Зробити це потрібно не пізніше останнього робочого дня звітного місяця. Форму довідки наведено у додатку 25 до Порядку № 938 (Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 23 серпня 2012 року № 938).

Оскільки такі надходження не мають постійного характеру та не плануються розпорядниками бюджетних коштів у своїх кошторисах, у разі фактичного отримання гуманітарної допомоги, необхідно внести зміни до кошторису в частині спеціального фонду за власними надходженнями.

Бюджетування гуманітарної допомоги та відповідна звітність

- ▶ Відповідно до статті 56 БКУ встановлено, що бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку в порядку, встановленому Міністерством фінансів України».
- ▶ Міністерство фінансів України у листі від 27.04.2022 р. № 41020-06-5/8479 зазначає, що Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996-XIV поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.
- ▶ Водночас статтю 4 БКУ встановлено наступне: якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу.
- ▶ Таким чином, БКУ є пріоритетним нормативно-правовим актом, положення якого є обов'язковими для виконання бюджетними установами (зокрема, ОМС). Тому ОМС повинні вести бухгалтерський облік і складати відповідну звітність згідно з вимогами БКУ.
- ▶ Отримання гуманітарної допомоги, потрібно підтверджувати первинними документами (ст. 9 Закону про бухоблік).

Здійснення контролю гуманітарної допомоги

- Відповідно до статті 26 БКУ кожний розпорядник бюджетних коштів повинен забезпечити організацію та здійснення внутрішнього контролю.

Офіційно затверджених або рекомендованих документів щодо встановлення детальних правил здійснення контролю органами місцевого самоврядування щодо гуманітарної допомоги не існує. Тому метою забезпечення контролю ОМС в межах своїх повноважень слід дотримуватися таких положень:

- вимог бюджетного та іншого законодавства в частині здійснення контрольних заходів, моніторингу щодо отримання, зберігання, передачі гуманітарної допомоги, ведення обліку та складання звітності, інформування;
- визначення відповідальних осіб тощо;
- вимог Міністерства соціальної політики як центрального органу виконавчої влади, що визначає політику у цій сфері (на сайті міністерства міститься інформація про питання гуманітарної допомоги, форми звітів про наявність і розподіл гуманітарної допомоги, які затверджені наказом Міністерства соціальної політики України №539 від 31.07.2020 р.);
- Закону України «Про місцеве самоврядування» - в частині оформлення відповідними рішеннями (у встановленому Статутом порядку) питань, пов'язаних з отриманням, збереженням, передачею гуманітарної допомоги, її оформленням, звітністю тощо.

Дякую за увагу.

Контакти:

тел.: +38044 486 28 78

info@auc.org.ua

www.auc.org.ua

